

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ *КАРЛО БИЈЕЛИЦКИ* У СОМБОРУ
ЗА 2024. ГОДИНУ

Извештај о раду Градске библиотеке <i>Карло Бијелицки</i> у Сомбору за 2024. годину.....	2
Библиотечка статистика за 2024. годину	2
Чланови	2
Коришћење фондова и услуга.....	2
Принављање грађе	3
Електронска обрада библиотечко-информационе грађе у Cobiss програму	4
Дигитализација грађе	5
Матично одељење	6
Научно одељење	9
Завичајно одељење	10
Позајмно одељење за одрасле.....	11
Омладински кутак	17
Дечје одељење	21
Програми сталног стручног усавршавања	24
Конференције, стручно-научни скупови	24
Библиотекарско друштво србије	25
Делатности и услуге	26
Издавачка делатност.....	26
Часопис за културу <i>Домети</i>	27
Књижара	28
Књиговезница.....	29
Књиге на кућну адресу.....	29
Програмски садржаји	29
Програми народних књижница и читаоница у селима	33
Филмски програм.....	33
Манифестације	34
Сарадња са установама, удружењима и невладиним организацијама.....	37
Финансирање текућих инвестиција.....	37
Управни и Надзорни одбор библиотеке	38

Извештај о раду Градске библиотеке *Карло Бијелички* у Сомбору за 2024. годину

Програме и пројекте библиотеке у 2024. години финансирао је оснивач средствима за основну делатност уз подршку Министарства културе и информисања Републике Србије и Покрајинског секретаријата за културу јавно информисање и односе са верским заједницама АП Војводине. Ове институције подржале су манифестације, послове дигитализације, набавку публикација и издавачку делатност.

Библиотечка статистика за 2024. годину

Чланови

У библиотеку се прошле године први пут учланио или је обновило своје чланство 4556 корисника, 2770 женског и 1786 мушког пола, односно 6,7% укупног становништва Сомбора. Предшколци, ученици основних и средњих школа чине заједно са студентском популацијом 63,6% укупног чланства. Поменути проценти добијени су посматрањем односа броја чланова и броја становника који је добијен последњим пописом становништва из 2022. године.

Право на потпуно бесплатно коришћење библиотечких фондова и услуга имала су деца предшколског узраста и ученици првог разреда основне школе, корисници социјалне помоћи те незапослени брачни парови и њихова деца.

Повлашћено чланство, уз симболично плаћање израде чланске карте, имали су старији од 65 година, незапослена лица, даваоци крви и особе са инвалидитетом и посебним потребама.

Коришћење фондова и услуга

У 2024. години читаоци су позајмили **50 401** књигу (обрт фонда 0,14) и 989 примерак новина и часописа.

Статистика бележи **5253** посета програмима, промоцијама и радионицама које су организоване у библиотеци. Овај број обухвата и посете разних стручних и туристичких група. Важно је напоменути да је корисницима од пре пар година омогућен WiFi, бежична рачуарска локална мрежа, тако да је број интернет-сесија на корисничким лаптоп рачунарима и паметним телефонима далеко већи, али још није обухваћен библиотечком статистиком.

Аутоматизација позајмице библиотечко-информационе грађе на Позајмном одељењу за одрасле кориснике и Дечјем одељењу омогућила је читаоцима да од куће, помоћу рачунара, преко COBISS/OPAC-а, а у оквиру сервиса Моја библиотека, резервишу или продуже позајмицу књига. Било је 969 посета овог типа током којих је обављено 2578 трансакција, резервација или продужења позајмице грађе.

Иначе, читаоци су могућност резервације наслова за које су били заинтересовани користили 2469 пута, а могућност продужења рока позајмице 7545 пута.

Међубиблиотечком позајмицом, за потребе одређених корисника, набављено је из других библиотека у Републици Србији 42 библиотечких јединица. Сомборска библиотека је другим библиотекама у Србији дала на привремено коришћење из својих фондова 27 библиотечких јединица.

Регистровано је 16 857 посета интернет презентацијама библиотеке, од тога 15 142 посета сајту библиотеке (www.biblioso.org.rs) и 1715 посета интернет презентацији Дечјег одељења (www.biblionica.rs) (напомињем да за прва два месеца немамо податке јер је Google мењао аналитику). Фејсбук странице библиотеке прати 3000 одраслих особа и 2100 деце, Инстаграм 1429 особе. Сомборски књижевни фестивал прати 885 особа путем Фејсбука и 534 особа путем Инстаграма.

Библиотека је за све заинтересоване грађане и децу организовала укупно 190 програмска садржаја и разних активности, 60 за одрасле кориснике и 113 за децу у градским одељењима, а 17 за децу у сеоским огранцима. Програме и активности је пратило или у њима учествовало 5253 посетилаца разних узраста у граду и 354 у огранцима.

На крају 2024. године библиотека располаже, по инвентару, књижном фондом у коме се налази 338 352 књиге (5 књ. по становнику): 269 219 на српском, 58 082 на мађарском и 11 051 књига на осталим језицима.

У фонду серијских публикација (електронском каталогу) чувају се примерци и годишта 491 наслова часописа, новина, недељника и магазина на српском, мађарском, немачком и осталим језицима, који су обрађени у оквиру 4220 инвентарних јединица. Фонд некњижне грађе каталогизован је у оквиру 265 записа и 349 јединица електронске и некњижне грађе (211 примерка CD/DVD-а, 28 штампаних музикалија, 19 примерака картографске грађе, 1 кутија с коцкама, 2 играчке и 4 публикације вишеврсне грађе).

Принављање грађе

Књижни фонд увећан је током године за 3569 књига. Средствима које су обезбедили оснивач и Покрајински секретаријат за културу купљено је 1064 књига; Министарство културе Републике Србије откупило је 821 примерка нових наслова, а 1684 књиге су поклонили издавачи, аутори, грађани Сомбора и других места. Фонд некњижне грађе увећан је за 8 примерка некњижне грађе.

Библиотека је примала бројеве **54** наслова серијских публикација; сви за одрасле читаоце. Библиотека је издавач часописа *Домети*.

	Куповина	Размена за Домете	Сопствено издање	Поклон
Новине, часописи	7	15	1	31

Библиотека је за све огранке (14) куповала по један примерак *Сомборских новина*.

Серијске публикације које у виду поклона стигну једном, или стижу спорадично, не обрађују се.

Електронска обрада библиотечко-информационе грађе у Cobiss програму

Сомборска Библиотека, заједно са још 269 библиотека у систему, као пуноправна чланица националног библиотечко-информационог система са узајамном каталогизацијом (ВБС) и корисник програмске опреме Cobiss3, активно учествује у систему узајамне каталогизације COBIV. SR у којој се налази 4 020 380 библиографских записа у бази: књига 2 351 152, чланака 1 237 624, часописа 82 067 и ЦД/ДВД-јева 13 380.

У 2024. години на обради библиотечко-информационе грађе, у оквиру кооперативног онлајн библиографског система и сервиса Cobiss у централном сегменту Cobiss3/Каталогизација, радило је шест библиотекара са лиценцом L1 за узајамну каталогизацију и дозволама за обраду, креирање и уређивање библиографских и нормативних записа, преузимање библиографских записа из узајамног у локални електронски каталог, монографских и серијских публикација, интегративних и електронских извора из COBIV-а и различитих страних база података. Настављено је уношење у базу библиотечке грађе која се налази у лисном каталогу (стари књижни фонд). У Cobiss систему ради библиотекар - информатичар са лиценцом L2 за узајамну каталогизацију и посебним дозволама за приступ електронској бази у свим сегментима система, на нивоу одговорности администратора, за самостално управљање корисничким именима и привилегијама, одржавање, дефинисање, разрешавање локалних библиографских записа и ажурирање кодираних вредности за потребе шифрарника локалне апликације базе ГБСО у оквиру програмске опреме Cobiss.

У оквиру локалних апликација велика пажња посвећена је уједначавању уноса и приказу локалних података који су намењени крајњим корисницима. Уједначеност је у великој мери обезбеђена форматом COMARC/H за податке о фонду.

Имплементацијом нормативне контроле личних имена у систему COBISS.SR. омогућено је извођење поступака у раду са нормативним записима.

У сегменту COBISS3 / Позајмица на Дечјем и Одељењу за одрасле кориснике раде библиотекари са лиценцом и одговарајућим привилегијама у аутоматизованом поступку позајмице.

Члановима библиотеке омогућено је коришћење унапређеног окружења „Моја библиотека“, коришћењем нове апликације COBISS+ и mCobiss, која омогућава крајњим корисницима онлајн приступ у тражењу релевантних информација о расположивој библиотечко-информационој грађи у узајамној бази података COBIV, као и по локалним базама података COLIB.SR библиотека чланица COBISS система, нормативној датотеци од личних имена CONOR и ELINKS бази података о интернет линковима до електронских публикација.

Процес ревизије спроведен је у четрнаест стационираних библиотечких огранака, директним читавањем библиотечко-информационе грађе и извора монографских публикација које се налазе у електронском каталогу базе ГБСО. Ревизијом је обухваћен обим од 45 075 инвентарских јединица.

Након завршене ревизије, трагом Извештаја о закљученом инвентару у електроској бази ГБСО, у складу са Одлуком Управног одбора, отписан је програмски мањак од 6 247 каталожско библиографских јединица монографских публикација у COBISS бази ГБСО.

На крају 2024. године у бази ГБСО укупно је креирано, допуњено и преузето из узајамне библиографске базе 106 859 библиографских записа за све врсте публикација. Од тога 17 308 креираних 89 551 преузетих, односно 187 552 библиографске јединице и 729 нормативна записа. У електронском каталогу Библиотеке налази се 4 220 библиографских јединица серијских публикација и 265 библиографских записа електронске и некњижне грађе.

Библиотека користи трећу генерацију програмске опреме COBISS3 у свим подржаним сегментима библиотечко-информационог пословања. Инсталацијом нове генерације програма за каталогизацију COBISS Cat и програмске подршке Cobiss Lib очекује се прелазак, свих библиотека чланица националног библиотечко-информационог система, на нове апликације Cobiss.

Дигитализација грађе

У дигиталној онлајн бази Градске библиотеке Карло Бијелички похрањено је 66.136 страница новина и часописа из богате Збирке периодике. На вебсајту библиотеке доступно је 15 наслова периодике на српском и мађарском језику.

Треба напоменути да библиотека нема запосленог на пословима дигитализације, па дигитализацију раде углавном обучена лица по програму Јавних радова, ове године,

захваљујући ангажовању једног лица на привременим и повременим пословима настављена је дигитализација Сомборских новина и ове године база је богатија за осам годишта.

Поред скенираних, на сајту су доступна и издања из богате издавачке продукције Библиотеке.

Матично одељење

Градска библиотека „Карло Бијелички“ у Сомбору је матична библиотека Западнобачког округа у коме је регистровано, поред матичне установе, 67 библиотека и библиотечких јединица: 3 јавне општинске, 53 школске (39 основношколских и 14 средњошколских), 7 специјалних библиотека, 3 библиотеке у предузећима општег типа и 1 месна или друга јавна библиотека. У Матичном одељењу запослен је један дипломирани библиотекар.

Каталожко-библиографска обрада библиотечко-информационе грађе и извора аутоматизована је у складу са стандардима у матичној библиотеци у Сомбору, у јавним општинским библиотекама у Апатину, Кули и Оџацима, у библиотеци Основне школе „Жарко Зрењанин“ у Апатину и у библиотеци Немачког удружења „Адам Беренц“ у Апатину.

Библиотеке у Сомбору и Кули чланице су система узајамне каталогизације COBISS3, а јавне библиотеке у Апатину и Оџацима као и библиотека ОШ „Жарко Зрењанин“ у Апатину користе програм WINISIS. Библиотека удружења „Адам Беренц“ користи специфичан програм прилагођен њиховим потребама. Неколико школских библиотека и библиотека Месне заједнице „Нова Црвенка“ користе у свом раду локалне програме који не одговарају сасвим стандардима струке, али задовољавају њихове потребе.

Позајмица грађе и корисничка база аутоматизоване су у Градској библиотеци у Сомбору и Народној библиотеци у Кули.

Једино сомборска библиотека има уређену збирку старе и ретке грађе која је законски заштићена као културно добро и завичајну збирку организовану као засебно одељење у којем ради један дипломирани библиотекар.

Вођење библиотечке статистике важан је део послова матичности – показује тренутно стање у делатности и омогућава доношење учинковитих стратегија и планова развоја. Она се ради на месечном нивоу за одељења и огранке сомборске библиотеке и на годишњем нивоу за све остале библиотеке и библиотечке јединице у округу. У ту сврху сачињен је онлајн програм прикупљања и ажурирања података Мрежа библиотека Србије.

Матично одељење извршило је **34 надзора** над стручним радом библиотека:

1. Народно позориште Сомбор
2. Средња пољопривредна школа Сомбор

3. ОШ „Петефи Шандор“ Дорослово“
4. ОШ „Бранко Радичевић“ Стапар
5. Техничка школа Оџаци
6. Гимназија и економска школа „Јован Јовановић Змај“ Оџаци
7. ОШ „Јожеф Атила“ Купусина
8. Гимназија и стручна Школа „Никола Тесла“ Апатин
9. ОШ „Жарко Зрењанин“ Апатин
10. ОШ „Младост“ Пригревица
11. Стационарни библиотечки огранак у Пригревици
12. Средња техничка школа „Михајло Пупин“ Кула
13. Економско-трговинска школа Кула
14. ОШ „Нестор Жучни“ Лалић
15. Стационарни библиотечки огранак у Лалићу
16. Основна школа и средња са домом ученика „Петро Кузмјак“ Руски Крстур
17. Стационарни библиотечки огранак у Руском Крстуру
18. ОШ „Бранко Радичевић“ Оџаци
19. ОШ „Мирослав Антић“ Оџаци
20. ОШ „Ратко Павловић Ћићко“ Ратково
21. Стационарни библиотечки огранак у Раткову
22. ОШ „Вук Караџић“ Дeroње
23. Стационарни библиотечки огранак у Дeroњама
24. ОШ „Никола Тесла“ Липар
25. Стационарни библиотечки огранак у Липару
26. ОШ „Иван Горан Ковачић“ Станишић
27. ОШ „Петар Кочић“ Риђица
28. ОШ „21. Октобар“ Сивац
29. Стационарни библиотечки огранак у Сивцу
30. ОШ „Вељко Влаховић“ Крушчић

31. Стационарни библиотечки огранак у Крушчићу
32. Техничка школа Оџаци
33. Гимназија и економска школа „Јован Јовановић Змај“ Оџаци
34. Огранак апатинске библиотеке у Купусини

Стручна помоћ у раду пружена је библиотекарима 28 пута, најчешће телефоном и мејлом.

Када је реч о стручним скуповима у нашој земљи и у иностранству, библиотекари сомборске библиотеке учествовали су у раду Библиотекарског друштва Србије кроз њене форуме, секције, скупштину и 21. конференцију у Панчеву где је тема била *Радно окружење библиотекара*. Радови наших колега представљени су на манифестацији Драинчеви књижевни сусрети у организацији Народне библиотеке „Раде Драинац“ у Прокупљу затим на Жичком сабору библиотекара на тему *Мисија библиотеке у образовању* у организацији Народне библиотеке “Стефан Првовенчани“ у Краљеву, а о јубилејима у Сомборској библиотеци на Ускршњим сусретима у Реметици, са темом *Јубилеји у култури*, говорила је директорица библиотеке. Учествовали смо на стручно-научном скупу Заједнице матичних библиотека Србије-Библионет који је одржан у октобру на Тари у организацији Народне библиотеке Ужице. Тема Библионета је била *Библиотеке и циљеви одрживог развоја*. Cobiss конференцију под слоганом *Заједно градимо поверење у науку и развој* која је одржана у Марибору библиотекари су пратили преко Zoom платформе, као и вебинар БДС *Библиотекари, знање и самоусавршавање* предавача Небојше Цвејића. Узели смо учешће и на 8. конференцији Википедијанаца из Србије–Викилајв и 7. конференцији Викимедијине заједнице Републике српске, Вики конект.

Матично одељење организовало је 11. октобра у просторијама сомборске библиотеке одржавање акредитованог семинара *Вештачка интелигенција (Artificial intelligence) у библиотекарству – изазов и (или) могућност* за све стручне раднике у сомборској библиотеци и у јавним библиотекама у Апатину и Кули. На тај начин испунили смо своју законску обавезу да имамо, свако, по шест бодова годишње у сврху сталног стручног усавршавања. Ауторка семинара је била Беба Станковић из Народне библиотеке Србије. Укупно је учествовало 40 полазника. Руководство Народне библиотеке из Оџака организовало је само за своје стручне раднике један акредитовани семинар (6 бодова).

Сомборска библиотека је имала у 2024. години једног кандидата (Жељка Аћимовац) за полагање стручног испита у библиотечко-информационој делатности.

Библиотекарка матичног одељења присуствовала је 19.02.2024. године састанку матичара у Библиотеци Матице српске и састанку директора и матичара 5. марта 2024. године у просторијама Библиотеке Матице српске, а 1. априла 2024. године присуствовала је обуци за рад у МБС бази у Народној библиотеци Србије. Одељење за матичне послове, организовано са колегама, сваке године посети Међународни сајам књига у Београду.

Народне књижнице и читаонице

Поред градских одељења, Библиотеку чине и стационарани огранци у четрнаест села на подручју града Сомбора. И у 2024. години огранци су обављали своју делатност у промењеној организационој шеми. Седморо књижничара раде у по два огранка, а сваки од њих отворен је за кориснике три дана у недељи и прве суботе сваког другог месеца. У огранцима је у 2024. години спроведена ревизија библиотечко-информационе грађе и том приликом отписано је укупно 18 953 јединица грађе.

У протеклих неколико година, због неадекватних простора у којим су се налазили, преселили смо огранке у месне школе. Огранак у Риђици пресељен је у Основну школу „Петар Кочић“, огранак у Станишићу у Основну школу „Иван Горан Ковачић“, затим огранак у Бездану у Основну школу „Братство-јединство“, огранак у Колуту у Основну школу „Огњен Прица“, огранак у Бачком Брегу у Основну школу „Моша Пијаде“, а огранак у Алекса Шантићу је премештен у Основну школу „Алекса Шантић“. У току 2024. године огранак у Телечки премештен је у Основну школу „Киш Ференц“ Телечка.

Научно одељење

Научно одељење чине Одељење за набавку и обраду библиотечко-информационе грађе и Одељење за стручну литературу и референсну збирку и периодику. Научно одељење представља центар стручне обраде библиотечко-информационе грађе. Библиотекари запослени на овом одељењу вршили су каталошко-библиографску обраду свих врста библиотечко-информационе грађе која је даље дистрибуирана по одељењима и огранцима библиотеке. При обради су се поштовали законски прописи и међународни библиографски стандарди. Процес обраде је аутоматизован и обављају га библиотекари са одговарајућим лиценцама у систему узајамне каталогизације COBISS. У складу са принципом отворености и доступности за кориснике сви библиографски записи су видљиви у локалном и узајамном електронском каталогу, а фондови лако претраживи преко апликација за рачунаре и мобилне уређаје.

Одељење за набавку и обраду библиотечко-информационе грађе координира набавку свих врста библиотечко-информационе грађе. Грађа је принављана путем поклона, куповине, размене, откупа Министарства културе и Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама. При избору се водило рачуна о потребама корисника и актуелности, уз континуирано праћење најновије издавачке продукције.

Библиотекари запослени на Научном одељењу омогућавали су коришћење фонда стручне књиге, легата, референсне збирке и периодике у читаоницама.

Током 2024. године Научно одељење је имало 2227 посета корисника различитих категорија – студенти (највећи број корисника), пензионери, ученици основних и средњих школа, пољопривредници, запослени и незапослени. Коришћена је 1527 јединица библиотечко-информационе грађе.

Посете читаоницама и коришћење фонда стручне књиге евидентирају се електронски преко апликације COBISS Позајмица.

Уприличене су и посете ученика градских средњих школа са циљем упознавања са фондом стручне књиге и уопште значајем једне градске библиотеке. Наглашено је да су увек добродошли да користе наше читаонице.

- Поводом Националног дана књиге који се обележава 28. фебруара, гости су нам били ученици трећег разреда гимназије „Вељко Петровић“ са професорицом српског језика и књижевности Снежаном Клепић.

- Дана 20. септембра посетили су нас ученици првог разреда природно-математичког и спортског смера Гимназије „Вељко Петровић“ са професором српског језика и књижевности Карлом Фудерером.

- Током октобра (1. и 15.) наше одељење посетили су ученици првог разреда Средње економске школе, смера туристички техничар, у склопу стручног предмета Агенцијско и хотелијерско пословање, предвођени професорицама Нађом Крижак и Татјаном Зидаревић.

Члановима Библиотеке доступна је и услуга међубиблиотечке позајмице. Из нашег фонда, а за потребе корисника других библиотека, позајмљено је 30 јединица библиотечко-информационе грађе. За потребе наших корисника позајмљено је 44 јединица библиотечко-информационе грађе из других библиотека и установа у Републици Србији. Грађа наручена путем услуге међубиблиотечке позајмице достављана је и у физичком (достава курирском службом Пост-експрес), али и у електронском облику (скенирани текст, дигиталне фотографије).

Завичајно одељење

У 2024. години фонд Завичајног одељења увећан је за 157 нових књига (121 библиографски запис; 157 библиографских јединица), тако да на крају године, по инвентару, поседује 7086 публикација.

Библиотечка грађа, набављена путем обавезног примерка, куповине и поклона, електронски је обрађена и увршћена у фонд.

Процесом рекаталогизације обухваћено је 3068 инвентарних јединица односно 1715 библиографских записа. Током 2024. године електронски је обрађено 516 публикација из старог фонда. Највећи број рекаталогизоване грађе у 2024. години односи се на сепарате и каталоге, а од осталих публикација, према врсти садржаја, обухваћени су још и зборници, уџбеници, водичи, проспекти, правилници, нацрти, статистички прегледи и др. Најстарија година издања међу тим публикацијама је 1900. а најзаступљенија 1974.

Поред редовног коришћења грађе из Завичајног фонда у читаоници Библиотеке, велики број библиотечких услуга спроведен је путем електронског и телефонског контакта.

Индивидуалне и групне посете, углавном средњошколаца, биле су заступљеније у односу на претходну годину. Било је и других посета: након уручења награде „Мирослав Јосић Вишњић“, 23. марта, добитница награде, Тијана Катић, њена породица и део публике посетио је Легат МЈВ у Градској библиотеци; поводом Дечје недеље, 10. октобра, одељење осмог разреда Основне школе „Иво Лола Рибар“ посетило је Библиотеку за одрасле. Домаћин им је била Марија Чачић, која их је провела кроз целу зграду упознавши их са одељењима и фондовима као и врстама услуга које библиотека пружа. Обилазак је завршен на Завичајном одељењу где им је, између осталог, представљена најстарија књига у Библиотеци, „Зборник Божицара Вуковића“.

Послови на заштити публикација из фонда старе и ретке књиге Сомборске библиотеке одвијали су се и у 2024. години. Конзервација и рестаурација петнаест раритетних књига, као и претходних година, спроведена је у Библиотеци Матице српске, а пројекат је финансиран од стране Министарства културе РС. Пред крај године начињен је увид у физичко стање деветнаест раритетних књига и извршена је процена вредности послова на техничким мерама заштите. Са тим подацима, и у 2025. години конкуришемо за финансирање овог значајног пројекта који је започет 2016. године.

У књиговезници наше библиотеке укоричено је петнаест монографских и пет серијских публикација из Завичајног фонда.

Од значајнијег поклона у виду књига, за Завичајно одељење, издваја се комплет дела Мира Вуксановића (Архив Војводине, 2023).

У склопу сталног стручног усавршавања, библиотекарка Марија Чачић, присуствовала је акредитованом семинару за библиотекарке „*Вештачка интелигенција (Artificial intelligence) у библиотекарству – изазов и (или) могућност*“. Аутор и реализатор програма: Беба Станковић из Народне библиотеке Србије.“ Предавање је одржано 11. октобра у Градској библиотеци „Карло Бијелички“ у Сомбору.

Током јесени, библиотекарка Завичајног одељења, Марија Чачић, била је ангажована на организовању књижевне манифестације *Велкови дани* на којој је имала учешће и као водитељ програма. У оквиру многобројних активности које претходе реализацији Пројекта, уредила је и лекторисала *Зборник саопштења* и књигу Радослава Петковића „Оглед о мачки“.

Позајмно одељење за одрасле

Позајмица библиотечке грађе је аутоматизована и онлајн доступна корисницима за претраживање од новембра 2008. године и на тај начин библиотека је омогућила ефикаснији рад запослених и савременије библиотечке услуге намењене корисницима.

Библиотекари на Позајмном одељењу обављали су следеће послове:

- Редовно учлањивање грађања, задуживање и раздуживање библиотечке грађе, продужавање рока задржавања књига;

- Резервација библиотечке грађе. Одговарање на корисничке онлајн захтеве и резервације. Обавештавање теломфонским путем о приспелој резервисаној грађи;
- Упознавање корисника библиотечких услуга са употребом каталога и претраживањем доступних електронских база и препоручивање њиховог коришћења;
- Колективни бесплатни упис чланова који су запослени у установама културе града Сомбора, Градској управи, Друштву за борбу против рака и Предшколској установи «Вера Гуцуња».
- Праћење издавачке продукције и учешће у процесу избора наслова нових књига за набавку;
- Израда Опомена због невраћених књига;
- Сређивање књижног фонда;
- Припремање и одабир књига за корицење током свакодневног процеса рада;
- као и отале послове који омогућавају рад Одељења.

Како би корисницима омогућили увид у фонд библиотеке библиотекарима Позајмног одељења интензивно су радили на представљању аутора и нових књига у фонду, како онлајн (на друштвеним мрежама) тако и излагањем новопристиглих књига.

Статистика

На Позајмном одељењу за одрасле кориснике у 2024. години уписано је 2564 корисника, од тога 785 мушког и 1779 женског пола.

Позајмљено је 28805 библиотечких јединица, а у фонд враћено 33944. Резервисано је и наручено 2347 библиотечких јединица, а продужен рок задржавања за 5789 библиотечких јединица. Забележена је 27 интернет посета, као и посета 587 неучлањених корисника.

856 чланова је користили COBISS+ за 2276 активности које он омогућава (претрага, продужење, резервација).

Опомене

Опомене за невраћене књиге су током 2024. године послате три пута:

- 4. март: (I опомена – 125; II опомена – 42; III опомена – 14 и IV опомена – 13).
Послато укупно 194 опомена.
- 19. јун: (I опомена – 94; II опомена – 17; III опомена – 15 и IV опомена – 6)
Послато укупно 132 опомене.
- 25. новембар: (I опомена – 99; II опомена – 15; III опомена – 6 и IV опомена – 10)
Послато укупно 130 опомена.

Међународни дан даривања књига

Поводом Међународног дана даривања књига, који се обележава 14. фебруара, почев од 2012. године, са циљем промовисања читања код деце и одраслих, Градска библиотека организовала је прикупљање књига за домове за стара лица.

У овој акцији прикупљено је око 700 књига. Књиге смо уручили 21. фебруара, на међународни дан матерњег језика, Геронтолошком центру Сомбор, дому за смештај одраслих и старијих "Каталеја" и дому за одрасла и старија лица "Најлепше године".

Национални дан књиге

Поводом Националног дана књиге и дана Библиотеке Србије који се обележава 28. фебруара, Градска библиотека „Карло Бијелицки“ тог дана својим суграђанима поклонила је попуст од 50% на годишњу чланарину.

Библиотека на Сајму образовања

Градска библиотека учествовала је 5. априла на Сајму образовања који је организовала Национална служба за запошљавање – филијала Сомбор.

На нашем штанду, представили смо библиотечке услуге, са посебним акцентом на Омладински кутак Позајмног одељења и Научно одељење са читаоницама.

Светски дан књиге и ауторских права

Светски дана књиге и ауторских права, 23. априла, Градска библиотека „Карло Бијелицки“ обележила је тако што је својим суграђанима поклонила попуст од 50% на годишњу чланарину.

Ноћ књиге у Библиотеци

Ноћ књиге, регионална културна манифестација коју организује издавачка кућа Лагуна, организована је у Библиотеци 7. јуна. Позајмно одељење за одрасле кориснике било је отворено за посетиоце до 22 сата, где је уприличена и изложба књига ИК „Лагуна“ „Путописи“.

У дворишту Библиотеке (Краља Петра I 11) са почетком у 20.00 часова организовано је путописно-документарно предавање Монике Маширевић „Додај свету мало боје - Индија и Непал са Моником“.

Пројекат Букмаркер

Током 2024. године настављен је рад на промоцији пројекта Букмаркер који је 2021. године започет у сарадњи са градском библиотеком “Владислав Петковић Дис” из Чачка и још три јавне библиотеке из Краљева, Новог Сада и Лесковца. Апликација је бесплатна и налази се на адреси <https://bukmarker.app/>, одакле се могу преузети мобилне верзије апликације за Android и iOS уређаје у Google Play, односно App Store. За коришћење апликације и њено нормално функционисање, осим валидне имејл адресе, нису потребни други лични подаци регистрованих корисника.

Акција „Срећан полазак у средњу школу“

Трећу годину за редом током септембра и октобра месеца на Позајмном одељењу за одрасле кориснике за све полазнике у први разред средњих школа вршено је бесплатно учлањење у Библиотеку. Ученици првих разреда шест сомборских средњих школа колективно су се учланили у Библиотеку и на тај начин им је исказана добродошлица и срећан почетак средњошколског образовања. Током септембра и октобра месеца учланило се 168 ученика првих разреда средњих школа. За остале ученике виших разреда омогућено је колективно учлањење по повлашћеној цени.

Током два месеца трајања акције Библиотеку и Омладински кутак посетили су групно:

- Професорица Биљана Коларић и ученици првог разреда средње школе „Свети Сава“, техничари за хемијску и фармацеутску технологију.
- Професорица Милица Миличевић и ученици првог разреда историјско-географског смера Гимназије „Вељко Петровић“.
- Професорица Нађа Крижак и ученици првог разреда средње економске школе, смер агенцијско и хотелијерско пословање.
- Професорица Милица Миличевић и ученици првог разреда програмерског смера Гимназије „Вељко Петровић“.
- Професорица Милица Миличевић и ученици првог разреда природно-математичког смера Гимназије „Вељко Петровић“.
- Професорица Виолета Станков, разредни старешина и ученици VIII-Ц одељења, школе „Иво Лола Рибар“.

Међународни дан старијих особа

Четврту годину за редом Градска библиотека „Карло Бијелички” обележила је Међународни дан старијих особа, и тим поводом су организоване три активности намењене овој категорији чланова.

Међународни дан старијих особа прогласила је Генерална скупштина Уједињених нација 14. децембра 1990. године и који се обележава 1. октобра сваке године. Циљ је да се подстичу државе да старијим члановима осигурају задовољење њихових потреба и омогуће им учествовање у друштву у складу с њиховим способностима.

За обележавање Међународног дана старих на Позајмном одељењу 1. октобра су реализоване две активности за одрасле кориснике сомборске библиотеке:

- Гости библиотекари - Наши старији корисници су били у прилици да тог дана буду у улози библиотекара, да препоруче прочитану грађу (књигу) осталим корисницима, да преузму и раздуже књигу, да књигу врате у фонд уз помоћ библиотекара, да размене искуства и утиске. Гости библиотекару су биле наши суграђани и чланови библиотеке: Људмила Цветићанин, Клара Влајанков, Марија Шеремешкић, Ерика Ацић и Миленко Попић, наш колега у пензији.

- Књига нас спаја – У читаоници Легата Мирослава Јосића Вишњића у згради Библиотеке на Главној улици, приређено је дружење двадесетак наших старијих корисника. У пријатној атмосфери, уз чај и кафу, разменили смо утиске о омиљеним књигама и новим издањима. У жељи за наставком дружења, овом приликом договорен је следећи сусрет, првог понедељка у новембру 2024. године.

У среду, 2. октобра, са једним уредником разговарали смо о даљем раду и новим темама за писање чланака на Википедији.

Клуб читалаца *Књига нас спаја*

Једна од акција која је била организована неколико последњих година поводом обележавања Дана старијих 1. октобра, Књига нас спаја, претворила се у дружење сваког месеца, тј. сваког првог понедељка у месецу.

Прво дружење уз чај, кафу и књигу, одржано је 4. новембра у 18:00 часова на Позајмном одељењу за одрасле кориснике сомборске библиотеке.

Википедија, Викибиблиотекар и Библиотека

Кампања уређивања референци

Викимедија Србије у сарадњи са Универзитетском библиотеком Светозар Марковић и Викимедијиним заједницом Републике Српске учествовала је у такмичењу у уређивању референци на Википедији на српском језику - #1Lib1Ref #1Lib1RefСРБ. Такмичење је почело 15. јануара и трајало је до 5. фебруара. Циљ ове кампање је мотивисање библиотекара у давању свог професионалног доприноса највећој енциклопедији у људској историји. Уношењем референци и извора чинимо Википедију поузданом, а саме податке у њој лако проверљивим. Поред локалних Викимедијиних организација и библиотека из Републике Србије, у кампањи су учешће узеле и библиотеке из Републике Српске. Резултати кампање: Већ четврту годину заредом, са убедљиво највише унетих референци, прво место је заузела Википедија на српском језику и наставила низ успешног учешћа у кампањи. Иза Википедије на српском, следе Википедија на македонском и индонезанском језику. Најбољи уредник кампање је српска учесница Николина Шепић, док су се чак четири уредника Википедије на српском језику пласирала у 10 најбољих уредника кампање. Међу најбољих пет уредника кампање налазе и др Милорад Димић, Садко и ВићаМ. Жана Гњатовић (Gzanag), библиотекарка Градске библиотеке “Карло Бијелички” - са унетих 1876 референци заузела је четврто место на глобалном нивоу.

Викилајв 2024 - осма конференција уредника и уредница Википедије

Викимедија Србије је 18. и 19. маја организовала је осму Викилајв конференцију у Српско-корејском информатичко приступном центру (СКИП), у Београду. Викилајв је локална конференција Википедијанаца и Викимедијанаца из Србије током које се обрађују разне теме у вези са слободним знањем, Викимедијиним пројектима, као и актуелним кампањама и иницијативама које за циљ имају већу доступност слободног садржаја на интернету и већу укљученост волонтера у Викимедијин покрет.

Догађај је реализован под слоганом Уједињени у знању и окупио је око 70 уредника и уредница Википедије, као и сарадника и сарадница на пројекту.

Програм конференције је садржао разноврсне теме – од техничких новина, преко разговора о квалитету садржаја, мотивационих фактора, панел дискусија са партнерима из образовних институција и институција културе, па све до разговора како алати генеративне вештачке интелигенције могу утицати на пројекат.

Другог дана конференције Милица Буха (библиотекарка Библиотеке града Београда и вођа пројекта Вики Сениор) и Жана Гњатовић (библиотекарка сомборске библиотеке и уредница Википедије) присутнима су објасиле на који начин старији грађани могу доприносити Википедији кроз пројекат Вики Сениор. Милица Буха је присутнима представила почетке, активности и резултате пројекта, док је Жана Гњатовић говорила о Вики Сениору као новој могућности ангажовања старијих корисника у сомборској библиотеци. О томе како је Пројекат Вики Сениор препознат у Градској библиотеци „Карло Бијелички“ као нова

могућност и нова услуга организовања „простора“ за учење, сарадњу, дружење, стварање, намењена особама старије животне доби, и како се на тај начин као установа укључује у процес ширења слободног знања, систем образовања одраслих и програм доживотног учења и подизања квалитета живота старијих особа. Истакла је потребу о даљем промовисању пројекта Вики Сениор како међу корисницима библиотеке, тако и међу колегама библиотекарима за овакав вид рада са старијим корисницима.

Вики сениор - Вики сениор у Сомбору

Вики сениор је пројекат покренут 2019. године у Библиотеци града Београда, у сарадњи са Викимедијом Србије. Вики сениор у Сомбору је сестрински пројекат Вики сениора и од 2023. године се спроводи у сарадњи са сомборском библиотеком. Циљ пројекта је да се у креирање Википедије укључе људи који су, одласком у пензију, завршили свој радни век али још увек желе да се баве својом професијом, као и да наставе активно да доприносе заједници. Ангажовање на Википедији на веома квалитетан начин испуњава слободно време, а Википедија добија нове уреднике и нове, квалитетне чланке. С обзиром да је део Вики Сениора, пројекат Вики Сениор у сомборској библиотеци доприноси ширењу идеје међу библиотекарицима и у другим градовима широм Србије. Радионице Вики сениора одржавале су се сваког четвртка на Позајмном одељењу у термину од 11 до 14 часова.

Вики конект: Годишња конференција Викимедијине заједнице Српске

У Теслићу је од 14-16.јуна одржана седма по реду конференција Викимедијине заједнице Републике Српске. Поред Викимедијанаца и Википедијанаца из Републике Српске, на конференцији је присуствовала и Жана Гњатовић из сомборске библиотеке.

Жана Гњатовић, уредник Википедије и библиотекар сомборске библиотеке представила је укључивање библиотеке „Карло Бијелички“ у пројекат Викимедије Србије Вики сениор који има за циљ обучавање људи старије популације за рад на Википедији.

Омладински кутак

Омладински кутак на Позајмном одељењу отворен је 2023. године и током 2024. године одржано је неколико програма намењених овој групи корисника. Омладински кутак је опремљен различитим ресурсима који омогућују приступ разноликом материјалу, укључујући књиге, часописе, лаптопове и бесплатан приступ интернету. Такође, простор је намењен дружењу, дискусијама, организацији радионица и другим догађајима који су посебно осмишљени за наше младе чланове, те је у њему боравио током године завидан број корисника.

Програми одржани у Омладинском кутку:

- Медијска писменост - 20. маја као део активности у Омладинском кутку, ученици другог разреда Гимназије „Вељко Петровић“ са професорицом Милицом Миличевић, присуствовали су радионици Медијска писменост, у оквиру изборног предмета Језик, медији и култура. Овом приликом поред разговора о медијској писмености ученицима су представљене и различите публикације које су им доступне у библиотеци. У оквиру радионице коришћене су МОПС Едукативне картице за забавне радионице медијске писмености (<https://mojbecej.rs/edukativne-kartice-za-zabavne.../>). Радионице су одржане у два термина.
- Комуникација и емоције - 19, 20. и 21. новембра одржана је радионица "Комуникација и емоције" као део континуираних активности у оквиру Омладинског кутка. Радионицама су присуствовали ученици првог разреда Средње економске школе Сомбор и професорке Татјана Зидаревић и Нађа Крижак. Радионица је подељена у две целине и у оквиру прве истраживали смо вештине успешне комуникације, док је други део био посвећен разумевању и изражавању емоција.
- Комуникација - 5. децембра одржана је радионица Комуникација са ученицима трогодишње средње економске школе, смер куварски техничар који су посетили нашу Библиотеку са професором Гораном Горјанцем.

Опремање Омладинског кутка – нове услуге, унапређење корисничког искуства:

Захваљујући подршци Министарства културе Републике Србије кроз Конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области библиотечко-информационе делатности за 2024. годину за Омладински кутак купили смо нову опрему како бисмо младима обезбедили модеран простор за учење, дружење и креативно изражавање. Новом опремом желимо да Библиотеку приближимо њиховим потребама и интересовањима.

- Наградни фото конкурс „Како проводим време у кутку” - до 19. децембра за ученике осмог разреда, средњошколце и студенте, који су чланови Библиотеке, организована је наградна фото „Како проводим време у кутку”. Потребно је било да се фотографишу у Омладинском кутку и да своју фотографију уз податке (име и презиме, број телефона) пошаљу на имејл gbkb1859@gmail.com. Најбољи су награђени ваучерима:

1. Михајло Тинтор, Средња економска школа Сомбор
2. Анђела Вукас и Дијана Руман, Средња техничка школа Сомбор
3. Марија Шијачић, Гимназија *Вељко Петровић* Сомбор

Изложбе у холу Позајмног одељења

- 70 година НИН-ове награде

Током јануара месеца приређена је изложба поводом додељивања 70-те НИИ-ове награде. Изложбу су чиниле књиге досадашњих добитнике НИИ-ове награде.

- Дан града Сомбора

Поводом обележавања Дана града Сомбора који се обележава 17. фебруара приређена је изложба књига о граду Сомбору.

- Национални дан књиге и дан Народне библиотеке Србије

Поводом 28. фебруара Националног дана књиге и дана Народне библиотеке Србије приређена је изложба књига о библиотекама, библиотекарима и библиотекарству.

- Жене у науци

Поводом 8. марта Дана Жена приређена је изложба Жене у науци коју су чиниле књиге, биографије, историјат.

- 90 година од рођења Бранка Миљковића

У сусрет светском дану поезије који се обележава 21. марта приређена је изложба 90 година од рођења Бранка Миљковића, а нашим читаоцима су дељени поклон стихови Јована Дучића, Ђуре Јакшића, Матије Бећковића, Милана ракића, Мирослава Антића, Лазе Костића, Милоша Црњанског, Бранка Миљковића и Владислава петковића Диса.

- Књижевност Рома

Поводом светског дана Рома 8. априла приређена је изложба Књижевност Рома.

- Светски дан књиге и ауторских права

Поводом Светског дана књиге и ауторских права 23. априла приређена је изложба посвећена писцима Мигелу де Сервантесу, Виљему Шекспиру и Инке Гарсиласе де ла Вега, као и појму ауторских права.

- Стота годишњица смрти Франца Кафке

Поводом стоте годишњице смрти Франца Кафке (3. јул 1883 - 3. јун 1924) током маја и јуна приређена је изложба посвећена славном књижевнику.

- Светски дан музике

Поводом Светског дана музике који се обележава 21. јуна приређена је изложба књига о музици и музичарима.

- Путописи

У овиру трајања акције Ноћ књиге одржане у Библиотеци 7. јуна приређена је изложба књига ИК Лагуна Путописи.

- Никола Тесла

Поводом обележавања Националног дана науке и рођења Николе Тесле 10. јула приређена је изложба књига Николе Тесле, као и књига о славном српском научнику.

- 100 година од рођења Владете Јеротића

Поводом стоте годишњице од рођења Владете Јеротића (2. август 1924 - 4. септембар 2018) током августа месеца приређена је изложба књига Владете Јеротића, као и књига о њему.

- Док трају Летње олимпијске игре

Током трајања Летњих олимпијских игара које су одржане од 26. јула до 11. августа у Паризу приређена је изложба књига из области спорта, Олимпијских игара, учесницима игара, итд.

- 100 године од рођења Трумана Капотеа и Јозефа Шкворецког

Током септембра месеца приређена је изложба књига посвећена књижевницима Труману Капотеу (30. септембар 1924 — 25. август 1984) и Јозефу Шкворецком (27. септембар 1924 – 3. јануар 2012), и на тај начин обележили смо 100 година од њиховог рођења.

- Месец Иве Андрића

Октобар у Градској библиотеци Карло Бијелички био је посвећен једном од наших највећих књижевника - Иви Андрићу. Приређена је изложба Месец Иве Андрића на којој су представљена дела књижевника, као и бројне књиге о њему, итд. За посетиоце смо припремили поклон оштампане цитате нашег нобеловца са којима су имали прилику да учествују у читању истих.

- ИН МЕМОРИАМ – Радослав Петковић

Поводом смрти књижевника Радослава Петковића 28. октобра приређена је изложба његових књига.

- У сусрет Вељковим данима

Петнаести Вељкови дани одржани су 7. и 8. новембра, а изложбом под називом У сусрет Вељковим данима приказана је хронологија досадашњих Вељкових дана, добитници Вељкове голубице, као и публикације које су штампане у оквиру Манифестације.

- Женски глас у књижевности

У оквиру кампање 16 дана активизма против насиља над женама припремљена је посебна изложба књига - биографије, мемоари, сећања књижевница као и њихово књижевно наслеђе која је трајала од 25. новембра до 10. децембра. Уз изложбу смо позвали наше кориснике да се укључе и оставе поруку солидарности и подршке жртвама насиља.

- Са њигом у Нову Годину

Током децембра месеца приређена је изложба књига са са божићном и новогодишњом тематико

Дечје одељење

На Одељењу за децу и младе са читаоницом у 2024. години уписано је 1357 деце, од тога 667 дечака и 690 девојчица. Из категорије предшколаца статистика бележи 530, а основношколаца 827.

Позајмљено је 13.554 библиотечких јединица, а у фонд враћено 13.772. Укупна посећеност програмима износила је 13968. Дечју читаоницу посетио је 61 корисник. Библиотечка статистика бележи 4841 посету неучлањених корисника, док посета Интернету није било.

Одељење за децу и младе са читаоницом негује дугогодишњу сарадњу са Предшколском установом Вера Гуцуња, основним школама, Педагошким факултетом и Канцеларијом за младе. Кроз посете и радионице које организујемо, упознајемо децу са радом и услугама библиотеке и на тај начин промовишемо читање. Радионице организују дипломирани библиотекари запослени на Одељењу.

Током 2024. године, реализовали смо 101 програмску активност у којима је учествовало 2173 учесника. Током школске године организовали смо наше сталне и тематске радионице, а издвојили бисмо:

Средствима Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, редизајниран је сајт Дечјег одељења www.biblionica.rs

Сомборске зимске чаролије

У оквиру манифестације Сомборске зимске чаролије, у сарадњи са Туристичком организацијом града Сомбора, организовали смо 4 радионице едукативно-забавног карактера зимске и празничне тематике. Радионице овог типа окупиле су 84 заинтересованих учесника.

Лето у библиотеци

Током летњег распуста деца су имала прилику да учествују у 9 едукативно-забавних и креативних радионица у организацији нашег Одељења. Учесницима су прочитане књиге везане за тему радионица, припремљене су им занимљиве презентације, активности, игре... Летњи програм радионица посетило је 179 малишана, који су открили занимљивости о фокама, шкољкама, лубеници и сл.

Дечја недеља

У периоду од 7. до 13. октобра, на Одељењу за децу и младе са читаоницом одржано је 16 радионица и то: Сомбор мој град, Круг пријатељства, Старе игре, Животињско царство, Радионица о јесени и Радионица о Вуку. Забележена је и једна групна посета Одељењу.

Програму ове манифестације присуствовало је 440 деце (предшколци и основношколци), а мото манифестације био је: Ја сам дете имам план: толеранција и љубав за сваки дан!

Читаоница –причаоница

Организујемо овај програм како бисмо скренули пажњу на важност почетног читања деци млађег узраста и формирања читалачких навика код њих.

Читање књига, у коме они активно учествују, помаже им у развоју језичких вештина, повећању концентрације и пажње, развијању способности размишљања, развијању емпатије и социјалне свести.

Окупљамо групу деце од 3 до 6 година, једном у току месеца. Радионици присуствују и родитељи. Пажљиво бирамо наслове како би деца што активније учествовала у процесу читања. Сваки сусрет завршавамо неком покретном игром, креативном активношћу како би подстакли физички развој и развој fine моторике.

Голубић 2024.

Организациони одбор „Вељкових дана“ и Градска библиотека „Карло Бијелицки“ у Сомбору расписали су у 2024. години, конкурс за најуспелију причу ученика основних и средњих школа у Србији Голубић. На конкурс је пристигло 78 радова.

Иновативност, стил, правопис, те мерила креативног и оригиналног рукописа одредили су редослед награда.

Од прегледаних радова, одлуком жирија (Николета Новак, председница жирија, Рената Подлипец, члан и Анђелија Пругинић, члан), *Гран при Голубић 2024.* добио је УРОШ МИКУЛИЋ, ученик четвртог разреда Гимназије „Лаза Костић“ у Новом Саду, за причу ЧЕТИРИ ЈАХАЧА АКРОСТИХА

У категорији ученика основних школа од првог до четвртог разреда:

I - Лена Дакић, IV разред, ОШ „Младост“, Пригревица, за причу Само да дека оздрави

II - Тијана Клепић, III разред, ОШ „Милош Црњански“, Жабал, за причу Новогодишња прича о златокосој девојчици Тијани.

III - Срна Јовић, IV разред, ОШ „Стефан Немања“, Ниш, за причу Свемирска авантура

У категорији ученика основних школа од петог до осмог разреда:

I - Лена Лазић, VI разред, ОШ „Иво Андрић“, Ниш, за причу Дечак из шуме

II - Ана Марковић, VIII разред, ОШ „Краљ Александар И", Пожаревац, за причу Желети немогуће

III - Зоја Хинић, VI разред, ОШ „Васа Чарапић", Бели Поток, за причу Прича једне јелке

У категорији ученика средњих школа:

I - Уна Стајић, IV разред, Гимназија Лесковац, Лесковац, за причу Повратак кући

II - Јована Сарић, III разред, Гимназија, Врњачка Бања, за причу Светлождери

III - Катарина Јовановић, IV разред, Технолошка школа Параћин, Параћин, за причу Кад сам била дете

Летњи програм читања

Током лета 2024. године, од другог јула до 29. августа, на Дечјем одељењу Градске библиотеке организовани су програми: Летњи програм читања и Креативне летње радионице.

Књигу Роалда Дала ВДЦ - *Велики доброћудни џин*, прочитали смо на укупно 11 радионица које су одржаване сваког уторка (у последњој недељи августа три дана заредом). Свака од радионица била је подељена у три сегмента: читање, разговори о прочитаном и креативни део у којем смо рециклирали и правили ликове из књиге од картона, пластике, чепова, најлон кеса. Настали су сјајни радови од којих смо направили малу 3Д изложбу, као круну нашег дружења. Десеторо сталних и неколико повремених учесника здушно је учествовало у реализацији овог нашег малог подухвата. Успели смо да извучемо неке од порука које смо нашли у редовима ове сјајне, вишезначне књиге, да анализирамо ликове, њихове поступке, пронађемо у реалном животу неке пандан ситуације, покушамо да разумемо и ставимо се у позицију главних јунака, били они позитивци или негативци. Све у свему, програм који ћемо практиковати у будуће.

Читалачки клуб Прочитали смо ми, прочитај и ти

Читалачки клуб *Прочитали смо ми, прочитај и ти* окупља једном месечно љубитеље књиге и читања, узраста од 7-12 година. Клуб броји од 15-20 учесника, траје од октобра до јуна месеца. Мисија Читалачког клуба је да развија читалачку културу, негује читалачке навике и подстиче децу да и сами пишу и стварају. На крају сваког циклуса додељујемо захвалнице свим учесницима, као и награде за НАЈ, НАЈНАЈ И НАЈНАЈНАЈ Читалића. Ова наша библиоавантура траје већ четири године и успешно се реализује, пре свега, захваљујући деци која су посвећена књизи и читању, али и појединим издавачким кућама које су нас подржале донирањем својих издања за децу. То су: Одисеја, Прополис Букс, Пчелица и др. Модератор програма и водитељ радионица је библиотекарка Анђелија Пругинић.

Програми сталног стручног усавршавања

Од 2014. године сви стручни радници у библиотечно-информационој делатности обавезни су да током године сакупе најмање шест бодова похађајући акредитоване семинаре који су намењени сталном стручном усавршавању. Сви библиотекари, књижничари и виши књижничари Градске библиотеке у Сомбору, Народне библиотеке у Кули, Народне библиотеке у Апатину и Народне библиотеке у Оџацима испунили су овај услов и у 2024. години.

- *Вештачка интелигенција (Artificial intelligence) у библиотекарству – изазов и (или) могућност*, Сомбор – аутор и презентер Беба Станковић, Народна библиотека Србије. Семинар је организован за библиотекаре у Сомбору, Апатину и Кули;

- *Мрежни систем библиотека* – аутор и предавач Мирко С. Марковић, Интернет клуб Љиг. Семинар је организован за библиотекаре у Оџацима.

Конференције, стручно-научни скупови

Драинчеви књижевни сусрети

Драинчеви књижевни сусрети одржавају се већ 55. година у част песника Радета Драинца. Манифестација се одржава током маја и августа. Августовски део програма, обележили су топлички песници и њихови гости из Удружења књижевника Србије, као и разговори о књижевности и филму током пројекције документарног филма о Стевану Сремцу.

Овогодишњи добитник награде *Драинац* је песник Дејан Алексић за збирку песама “Одавде се види”. Трагом песника Драинца, програм је одржан на више локација у Прокупљу, Блацу и у његовој родној кући у селу Трбуње.

Део манифестације био је посвећен и издаваштву библиотека. На позив организатора, Народне библиотеке Раде Драинац из Прокупља, издавачку делатност сомборске библиотеке представила је Наташа Плавшић.

Жички сабор библиотекара

Од 7. до 9. октобра у организацији Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” из Краљева одржан је Жички сабор библиотекара, стручни скуп са међународним учешћем. Тема скупа је била *Мисија библиотеке у образовању*, са циљем осветљавања улоге свих типова библиотека у образовном процесу.

О мисији пружања подршке образовном процесу, едукацији библиотекара и едукацији корисника говорило је пет излагања по позиву и дванаест радова по конкурс, из националних, јавних, факултетских, школских и специјалних библиотека из Србије,

Републике Српске, Македоније и Хрватске. Сомборску библиотеку представљале су Жана Гњатовић и Наташа Плавшић, ауторке стручног рада *Библиотека – право место за образовање*, који је објављен у зборнику радова са стручног скупа.

Библионет

Стручно-научни скуп Заједнице матичних библиотека Србије – Библионет, организован у сарадњи са Народном библиотеком Ужице, одржан је од 12. до 14. октобра на Тари. Тема скупа била је „Библиотеке и циљеви одрживог развоја”, и у оквиру ње је одржано десетак излагања и једна панел сесија посвећених улози библиотека у остваривању циљева одрживог развоја Уједињених нација.

Традиционално, у оквиру „Библионета” Заједница матичних библиотека Србије уручује годишњу награду, која носи име Ђуре Даничића и додељује се за целокупан допринос појединаца развоју библиотекарства и културе Србије. Добитница овогодишњег признања је др Драгана Милуновић, заменица управника Народне библиотеке Србије и секретар Заједнице матичних библиотека Србије.

Сомборску библиотеку представиле су библиотекарке Иња Фирањ и Жана Гњатовић са радом „Допринос циљевима одрживог развоја кроз библиотечке програме и активности - Градска библиотека „Карло Бијелички” Сомбор”, који је објављен у зборнику радова са стручног скупа.

Библиотекарско друштво србије

Подружница Западнобачког округа БДС је у 2024. години имала 19 регистрована члана. Чланови подружнице Западно-бачког округа учествовали су у раду Друштва у току године на следећим скуповима:

Чланови подружнице Западно-бачког округа учествовали су у раду Друштва у току године на следећим скуповима:

- Трећи састанак Секције за рад са децом и младима БДС, одржан 23. јануара 2024. године преко Зум платформе. На састанку је разматран предлог пројекта за реализацију заједничке, масовне акције подстицања читања код деце и младих, у којој би учествовале бројне јавне библиотеке широм Србије.
- Зимски форум БДС са темом „Злоупотребе и проблеми у вези са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја” одржан 1. фебруара 2024. године у Ваљеву.
- Прва редовној седница Скупштине БДС у мандатном периоду 2023□2027. године одржана у Народној библиотеци Србије 12. марта 2024. године.

- Пролећни форум БДС са темом „Формално образовање библиотекара као основа библиотекарске професије” одржан 18. априла 2024. године на Педагошком факултету у Сомбору.
- Први састанак Секције за каталогизацију одржан у Народној библиотеци Србије 22. априла 2024. године.
- Вебинар БДС са темом „Библиотекари, знање и самоусавршавање” предавача Небојше Цвејића, из Библиотеке шабачке, председника Секције за матичне библиотеке. Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 27. марта 2024. године.
- Састанак секције за децу и младе, одржан преко Зум платформе 25. септембра 2024. године.
- Округли сто БДС са темом „Тарифе или библиотеке, стављање ван снаге” одржан 22. октобра 2024. године у оквиру скупа Дани библиотека и библиотекара на 67. Међународном сајму књига у Београду.
- Састанак Секције за децу и младе, одржан 22. октобра 2024. године на штанду БДС-а у оквиру 67. Међународног сајма књига у Београду.
- Промоција опуса Милоја Радовића и Јасне Бркић под називом „На челу Секције, некад и сад”, одржана 22. октобра 2024. године у оквиру Међународног сајма књига у Београду.
- Други састанак Секције за каталогизацију одржан преко Зум платформе 28. новембра 2024. године.
- 21. конференција БДС са темом „Радно окружење библиотекара” одржана у Панчеву од 12. до 14. децембра 2024. године.

Вебинар БДС са темом „Електронске књиге – садашњост или будућност?” предавача Анђеле Огњановић из Народне библиотеке „Вук Караџић” Крагујевац и члана Секције за јавне библиотеке. Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 23. децембра 2024. године.

Делатности и услуге

Издавачка делатност

Сабрана дела Вељка Петровића – Градска библиотека започела је објављивање сабраних дела Вељка Петровића 2019. године, поводом јубилеја, 160. година од оснивања Библиотеке. До сад су објављене четири књиге прозе, једна књига приповедака, књига поезије и у 2024. године објављена је седма књига – *Крилата грудва земље* (песме за децу и о деци). Такође, објављено је и друго издање друге књиге сабраних дела *Приповетке*.

У едицији *Вељкова голубица* објављено је друго издање књиге *Оглед о мачки* Радослава Петковића. Објављен је и зборник са XV Вељкових дана *Животне и књижевне истине у прози Вељка Петровића, Књижевни портрет Јовице Аћина*.

У библиотеци *Домети* објављено је ново издање књиге Зорана Пауновића *Гутачи бледе ватре (амерички роман Владимира Набокова)*.

У едицији *Сомборског књижевног фестивала* објављена је збирка поезије Маје Стојанац *Срце-цвекла*.

У едицији *Голуб*, која подразумева издавање прве књиге аутора, објављене су *Драме* Игора Калајдије.

Објављене су књиге завичајних аутора: збирка кратких прича Чедомира Јаничића *Источно од Дизниленда*, збирка поезије Весне Цвјетићанин *Откривање душе* и афоризми Борисалава Трајковића *Кад буздован сабљом маше*.

Градска библиотека учествовала је као издавач на конкурсима за откуп публикација, Министарства културе Републике Србије и Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, те се неколико издања из издавачке продукције налази у библиотекама широм Србије.

Почетком фебруара, у Српској читаоници „Лаза Костић“, организован је први сомборски Сајам књига, на ком је Градска библиотека учествовала као излагач.

Часопис за културу Домети

У 2024. години прослављено је пола века Часописа.

Часопис за културу „Домети“ уредили су Саша Радојчић, Тамара Бабић и Бранислав Живановић, док је главни уредник књижевник Драган Бабић. Лектуру је радио Горан Малбаша, док је графички уредник Дејан Подлипец. У 2024. години објављен је четвороброј и јубиларни 200. број часописа.

Домети, 196-199

Уређивање часописа потписују Тамара Бабић, Саша Радојчић, Бранислав Живановић и Драган Бабић као главни уредник. Рубрике овог четвороброја су Датум, Реч, Именик, Темат о Францу Кафки, Споне, Есеј, Вредновања и Боја и облик.

Рубрика *Датум* посвећена је Сомборском књижевном фестивалу 2023. и манифестацији Дан Лазе Костића 2024, те доноси текстове, поезију и прозу Ане Марије Грбић, Дејана Алексића, Огњенке Лакићевић, Бојана Бабића, Тијане Саватић, Слободана Зубановића и Давида Кецмана Даке.

Рубрика *Реч* доноси прозне и песничке прилоге Оливере Синђелић, Соње Атанасијевић, Зорице Бабурски, Божица Везмар, Раше Перића, Слободана Дамјановића, Зденке Феђвер,

Томислава Ђокића, Анђе Г. Шушић, Весне Кораћ, Нинослава Маринковића, Петре Частвен и Андреја Ђ. Врањеша.

У рубрици *Именик* о стваралаштву академика Мира Вуксановића писали су Александар Ђуковић и Мина М. Ђурић.

Темат о Францу Кафки, једном од највећих аутора свих времена који су писали на немачком језику, а поводом стогодишњице смрти, приредила је Ана Митревски.

У рубрици *Споне* објављене су Епифаније Џејмса Џојса у преводу Вокија Ерпега. Рубрика Есеј доноси есеје Душана Пајина и Лазара Букве.

У рубрици *Вредновања* Небојша Лапчевић писао је о књизи Ненада Шапоње Психологија Гравитације, Бранко Ђурчић о књизи Ота Олтвањија Поље медуза, Јана Алексић о књизи Саше Радојчића Тобоган, Жарко Миленковић о књизи Дејана Алексића Одавде се види, Емилија Вучићевић о књизи Горана Корунковића Манастир, Виолета Стојменовић о књизи Љубомира Кораћевића У Земљи Фрање Јосифа, Милена Ђорђевић о роману Нађе Петровић Медузе живе заувек, а Саша Ђирић написао је текст Књижевност и рат.

Рубрика Боја и облик доноси текст о академском сликару Данијелу Бабићу ауторке Слађане Драгичевић Трошић.

<https://www.biblioso.org.rs/ci/knjiga/dometi-0-1-2-3-4-5-6-7>

Домети, 200

У тематском, јубиларном, броју који је посвећен периодици и књижевној критици, на питања уредништва одговарали су појединци који се баве критиком, есеистиком и уредничким и другим радом у периодици и издаваштву. У овом броју објављена је и исцрпна библиографија „Домета“ 2014-2024 коју је приредила **Марина Брња**, библиотекарка Градске библиотеке „Карло Бијелички“.

<https://www.biblioso.org.rs/ci/knjiga/dometi-0-1-2-3-4-5-6-7-8>

Књижара

Књижара је отворена у новембру 2016. године и налази се у згради Библиотеке у улици Краља Петра I број 11. У својој понуди има издавачку продукцију наше библиотеке – монографске публикације и часопис *Домети*. У комисионој продаји доступна су издања разноврсних издавачких кућа из Србије. Књижара нуди и услуге читавања електронских докумената, штампања, фотокопирања и коричења.

Од 24. фебруара 2020. године Књижара послује у адаптираном и знатно функционалнијем простору са улазом из улице Аврама Мразовића. Од маја 2022. године омогућена је и онлајн куповина наших издања преко веб странице Књижаре (<https://www.knjizarakb.rs>).

Верица Тирић и Катица Плетл, запослене у књиговезници, су упоредо радиле као продавци у Књижари, што је подразумевало послове везане за продају – издавање фискалних рачуна и вођење Књиге евиденције продаје. Такође су учествовале у редовним и ванредним пописима комисионе робе и наших издања.

Од 2024. године у Књижари ради Драгица Кнежевић-Рајо, књижничар. Она је обављала послове везане за делатност трговине – комуницирање са комитентима (издавачима), набавку, пријем и задужење робе са пратећим документима, састављање пријемно-евиденционих листова комисионе робе, унос артикала и продајне вредности у ПЕНпос апликацију, одјаву продате комисионе робе, нивелацију цена, попис и поврат робе, састављање спискова допуне наслова.

Такође, обављала је сву комуникацију са купцима у вези продаје наручених артикала преко Онлајн књижаре, као и организацију доставе наручене робе.

Књиговезница

Бавећи се пословима из делокруга заштите библиотечко-информационе грађе, запослени у књиговезници су укоричили 859 примерка књига, 16 свесака новина и часописа и 53 повеља.

У књиговезници се фотокопира библиотечко-информациона грађа и библиотечка административна документација. Књиговезничарке су велик део 2024. године провеле радећи у књижари која се налази у приземљу библиотечке зграде. Такође, биле су ангазоване на пословима годишњег инвентара и на дистрибуцији библиотечких издања, књига и часописа *Домети*.

Књиге на кућну адресу

Библиотечка услуга, покренута 2017. године, намењена је особама старије животне доби, особама које су слабије покретне или непокретним лицима. Осим ношења књига на кућну адресу грађана, књиге се носе и у Геронтолошки центар Сомбор.

За ову услугу је, 2023. године, обезбеђен бицикл, Библиобајс – поклон компаније *Capriolo*.

Програмски садржаји

Прославе значајних јубилеја обележиле су 2024. годину, 165 година Градске библиотеке, 75 година Дечјег одељења, 50 година Часописа за културу *Домети* и 5 година акције *Бибитака: библиобата и библиосека*.

Градска библиотека *Карло Бијелички* у Сомбору обележила је 165 година од оснивања и 75 година Дечјег одељења

Свечаност је одржана 19. јануара 2024. године у Свечаној сали здања Жупаније. Присутне су биле званице из Министарства културе, Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, представници Града Сомбора, Библиотеке матице српске, Библиотеке града Београда, културних установа, предузећа, удружења грађана и бројни други гости. Државни секретар Миодраг Ивановић, у свом обраћању осврнуо се на богату историју наше установе, мрежу огранака, квалитетан фонд и програмску делатност, и изразио је спремност Министарства културе да настави да подржава рад библиотеке. Присутнима су се обратили и др Милан Мицић, помоћник покрајинског секретара за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама и Јована Миљевић, градска већница за област социјалне заштите.

У наставку програма говорили су библиотекари. Историјски осврт дао је Урош Бузацић, о Дечјем одељењу (некадашњем Пионирском одељењу) које прославља 75 година постојања, говорила је Бранислава Опачић, Позајмно одељење за одрасле, Омладински кутак и различите програмске делатности представила је Жана Гњатовић, о Завичајном одељењу говорила је Марија Чачић, док је богату издавачку делатност представила Наташа Плавшић.

Овом приликом уручене су захвалнице највернијим читаоцима Зорки Цветковић, Снежани Штрангарић, Владимиру Брдарићу, Елени Тркуљи, Уни Бошњачић и Павлу Шарићу, као и Министарству културе Републике Србије, Покрајинском секретаријату за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, Народној библиотеци Србије, Библиотеци Матице српске, Граду Сомбору, Народном позоришту Сомбор, Градском музеју Сомбор, Културном центру „Лаза Костић“, Историјском архиву Сомбор, Галерији „Милан Коњовић“, Музичкој школи „Петар Коњовић“, Педагошком факултету у Сомбору, Туристичкој организацији Сомбор, Националној служби за запошљавање, Фабрици „Бимал Сунце“, Сомборским новинама, ТВ Сомбору, РТВ Радио-телевизији Војводине, Телевизија Фортуна, Порталу СОинфо, Новом радио Сомбору, УГ Норма, УГ Уметнички студио и УГ ПЕБ (Клуб љубитеља срипова).

Обележавање пола века часописа за културу *Домети*

Први број часописа објављен је 17. октобра 1974. године и у континуитету излази до данас. У корицама *Домета*, током педесет година, уз редовне рубрике Датум, Сусрети, Суочавање, Реч, Именик, Боја и облик, Чин, Баштина, Споне и Вредновања, објављиване су и посебне тематске свеске посвећене значајним јубилејима, знаменитим Сомборцима или догађајима у културном животу града и земље. Главни и одговорни уредници часописа били су: Миодраг Миленовић (1937-2019) главни и одговорни уредник првог броја, Бошко Ивков (1942-2010) од броја 2 до броја 15, Миро Вуксановић од броја 16 до броја 54, Радивој Стоканов (1949-2013) од броја 55 до броја 149, Миленко Попић двоброј 150-151, Давид Кецман Дако од броја 152 до броја 161, Саша Радојчић од броја 162 до броја 175. Актуелни главни и одговорни уредник је Драган Бабић.

У среду, 16. октобра 2024. године, у Свечаној сали Скупштине града Сомбора прослављен је јубилеј - педесет година часописа за културу „Домети“.

На самом почетку, Наташа Туркић, директорка Градске библиотеке уручила је захвалнице за дугогодишњу подршку издавању часописа: Министарству културе Републике Србије, захвалницу је примио Лав Григорије Пајкић, државни секретар, Покрајинском секретаријату за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, захвалницу је примио Драган Трапарић, помоћник покрајинске секретарке и Граду Сомбору, захвалницу је примио Урош Бузацић, помоћник градоначелника за културу и туризам.

У наставку програма су некадашњи главни уредници „Домета“, академик Миро Вуксановић, Миленко Попић, Давид Кецман Дако и Саша Радојчић, говорили о времену у ком су уређивали часопис, искуствима која су имали, сарадњи са уредништвом и ауторима чији су текстови објављивани.

Програм је водила Наташа Туркић, уз реч о главним уредницима који више нису међу нама.

Драган Бабић, актуелни главни и одговорни уредник представио је 200. јубиларни број часописа. У тематском броју који је посвећен периодици и књижевној критици, на питања уредништва одговарали су појединци који се баве критиком, есеистиком и уредничким и другим радом у периодици и издаваштву. У овом броју објављена је и исцрпна библиографија „Домета“ 2014-2024 коју је приредила Марина Брња, библиотекарка Градске библиотеке.

Још један сегмент обележавања овог значајног јубилеја била је јединствена изложба „Пола века Домета“ аутора Дејана Подлипеца, Иње Фирањ, Данила Вуксановића и Данијела Бабића.

Изложба је отворена у четвртак, 31. октобра 2024. године, у 19.00 часова, у сали Дечјег одељења Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор и трајала је до 16. новембра 2024. године. Поводом јубилеја - педесет година часописа за културу „Домети“, стари бројеви часописа послужили су уметницама и уметницима као материјал и инспирација за стварање нових дела - цртежа, слика, колажа, инсталација и скулптура.

Татјана Армуш, Ђерђи Ачаји Ратковић, Данијел Бабић, Небојша Васић, Милош Вујановић, Данило Вуксановић, Мираш Вуксановић, Давор Громиловић, Нада Денић, Горан Деспотовски, Маја Ердељанин, Босиљка Зиројевић Лечић, Милан Јакшић, Јелена Јанев, Горски Кабадаја, Јелена Кукић, Борислав Николић, Владо Њаради, Весна Павловић Пажђерски, Андреја Петраковић, Маријета Сидовски, Јанош Тарко, Данијела Тасић Цветковић, Мирјана Тијанић и Ђула Шанта, аутори су који су се одазвали позиву Градске библиотеке „Карло Бијелицки“.

Пет година акције *Бибитека: библиобата и библиосека*

У петак, 24. маја, поводом пет година акције одржан је концерт хора *Шарени вокали* испред Дечјег одељења Градске библиотеке. На самом почетку програма присутнима су се обратили Анита Стојаков, чланица Градског већа за област културе и образовања, др Милисав Вујовић, помоћник директора за медицинска питања - ОБ, „Др Радивој Симоновић“ и Наташа Туркић, директорица ГБ „Карло Бијелички“.

Градска библиотека „Карло Бијелички“ од маја 2019. године у сарадњи са Општом болницом „Др Радивој Симоновић“ и друштвено одговорним компанијама свакој прворођеној девојчици и сваком прворођеном дечаку у месецу, дарује пакет који садржи књиге за најмлађи узраст и играчку те породичну чланску карту библиотеке „Карло Бијелички“ за годину дана. Током пет година, колико траје акција, у библиотеку је учлањено 120 породица. У склопу акције у холу службе за здравствену заштиту предшколске деце Дома здравља „Др Ђорђе Лазић“ постављена је полица са књигама.

Захваљујемо се добротворима наше акције компанијама *Ria Cosmetics*, *L Decor* салон намештаја, Синагога ДОО и Метеор комерц.

*

Обележени су значајни датуми, Дан града Сомбора (17. фебруар), Међународни дан даривања књига (14. фебруар), Национални дан књиге (28. фебруар), Светски дан поезије (21. март), Светски дан дечје књиге (2. април), Светски дан књиге и ауторских права (23. април), Европски дан аутизма (3. октобар), Дечја недеља,...

Промоција романа *Послије забаве* Стева Грабовца, добитника НИН-ове награде, организована је 22. маја. Роман је 2023. године објавила издавачка кућа „Имприматур“ из Бањалуке. На промоцији су говорили директорка Градске библиотеке, Борис Максимовић, оснивач издавачке куће *Имприматур* и аутор.

Поводом Светског дана поезије, 21. марта 2024. године, одржан је јединствен програм програм Поезивање. На самао почетку програма присутне је поздравила Наташа Туркић, директорка библиотеке. Овом приликом своје стихове казивали су: Миленко Попић, Марија Шеремешкић, Борислав Трајковић, Здравко Боројевић, Зденка Феђвер, Жељко Канурић, Јелица Дабић, Уна Вујановић, Миа Раденковић, Марина Рабреновић, Дејан Шимурда, Мила Дракулић, Душко Секулић, Вања Смиљић, Милоје Микица Томић и Жана Станојевић. Франсоаз Молнар, библиотекарка, водила је програм и казивала стихове Ивана Горана Ковачића, и на тај начин обележила 111 година од рођења овог великог песника. Сваки наступ био је јединствен, уз разноликост тема, стилова и емоција уз музичку пратњу на гитари Миленка Попића.

Одржани су и програми: *Књижевно вече са Ненадом Милкићем* (23. фебруар), промоција романа Владимира *Пиштала Песма о три света* (11. март), Вече смеха са Милијаном Барјактаревих (1. април), промоција романа *Липе не миришу увек исто* (17. април), представљање романа *Абхаја* Борислава Чичовачког (23. април), промоција књиге Борислава Косановића (10. септембар), промоција три романа ауторке Наде Душанић: *Пловидба кроз забрањене теме*, *Раскид* и *Цена страха* (17. септембар), Представљена песничка збирка *Откривање душе* Весне Цвјетићанин (19. септембар), представљање књига др Александра Мисојчића *Град: психобиографија Цара Душана* и *Човек по мери шињела: Психобиографија Живојина Мишића* (18. октобар) и промоција романа *Столица без наслона* Данијеле Репман, предавање *Алхемија бомбе* – Слободан Бубњевих (21. новембра), трибина: Бициклом око света – Снежана Радојићих (4. децембар) .

Гостовања

Збирка поезије Оливере Марић *Макулатура десетице* представљена је 9. априла у књижари Зенит у Новом Саду.

Изложба „Пола века Домета“ гостовала је у Апатину у децембру 2024. године.

Програми народних књижница и читаоница у селима

У стационираним библиотечким огранцима у 14 села на подручју града Сомбора организовано је и одржано 17 радионица и групних организованих посета уприличених ради колективног уписа млађе деце и њиховог упознавања са библиотеком и књижним фондом који им стоји на располагању. Ови садржаји имали су укупно 254 посетиоца (Алекса Шантић – 3 радионице; Бездан – 1 посета; Светозар Милетић – 3 посете; Станишић – 3 посете; Стапар – 2 радионице; Кљајићево – 1 посета; Чонопља – 1 посета; Риђица – 1 посета; Колут - 1 посета).

Филмски програм

У сарадњи са Белдокс - Међународним фестивалом документарног филма, 5. априла, организована је пројекција документарног филма „И краљ рече – каква фантастична машина” који је прошле године на Белдокс фестивалу (Beldocs teen) проглашен за најбољи у конкуренцији филмских остварења намењених тинејџерима. Након пројекције, Дубравка Радусиновић, психолог и Александра Вушурових, кординаторка Белдокс фестивала разговарале су са ученицима о различитим аспектима филма. Ученици су делили своје мишљење о темама које су представљене у филму и њиховим утисцима.

У склопу 18. турнеје филмског фестивала *Слободна зона*, од 29. до 31. маја у Градској библиотеци приказана су најновија документарна и играна остварења која су била изузетно запажена на глобалној ангажованој филмској сцени. Љубитељи седме уметности имали су прилику да бесплатно погледају три филма: „Рана оклевања“, добитник награде у Регионалној селекцији - „Хоризонти Балкана“, документарни филмови „Неизбрисива сећања“ и „Џоана Баез: Ја сам бука“.

Белдокс ехо – Сомборска публика је крајем августа имала прилику да погледа три филма из најновијег издања Белдокс фестивала. Од 26. до 28. августа у дворишту Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ приказани су документарни филмови: *Агент среће*, *Како бити Слободан?* и *Санудтрек за преврат*.

Манифестације

Сомборски књижевни фестивал

Девети Сомборски књижевни фестивал одржан је 10. и 11. маја у организацији Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ и Удружења грађана Сомборски књижевни фестивал, а уз подршку Града Сомбора. У петак, 10. маја, уприличено је свечано отварање на којем су се публици обратили Наташа Туркић, директорка Библиотеке, и директорка Фестивала, Тамара Бабић. Након отварања уследила је додела награде на конкурс за другу књигу аутора млађих од тридесет и пет година, која се састоји из штампања награђеног рукописа и дипломе. Ове године награђена је збирка песама Срце-цвекла Маје Стојанац која се представила публици читањем неколико песама из збирке.

Гости првог дана фестивала били су Филип Грујић и Милан Трипковић, који су се сомборској публици представили читањем и разговором са Драганом Бабићем. Они су говорили о свом стваралаштву у контексту разних књижевних ангажмана којима су посвећени, као и о односу прозног, драматуршког и филмског аспекта њихове прозе. Такође, било је речи и о утицају стварности око писаца на њихово писање, односно о уврштању стварних личности у прозни текст, обликовању свакодневне грађе и прилагођавању искустава писатеља који постају део фикционалног текста.

Гости другог дана фестивала, 11. маја, били су песници и прозаисти Драгана Младеновић и Љубомир Кораћевић, а они су, након читања својих дела, у разговору са Тамаром Бабић говорили о наградама којима су овенчани, рецепцији од стране читалаца, критичара и писаца, као и о ангажованом приступу писању поезије и прозе. Поред тога, гости су говорили о процесу стварања једног конкретног дела и везама које се стварају међу њиховим књигама, али и утицају издавача на пријем дела и његову позицију у широј јавности. Овогодишњи Сомборски књижевни фестивал одржан је у дворишту Дечијег одељења Градске библиотеке „Карло Бијелицки“.

Дан Лазе Костића

Песник Слободан Зубановић (1947), је овогодишњи добитник великог књижевног признања Песничке повеље „Венац Лазе Костића“. Награда је установљена пре дванаест година, има подршку Града Сомбора, а о њој брину сомборска Градска библиотека „Карло Бијелицки“ и Удружење грађана „Раванградско пролеће“.

Одлуку да Повељу „Венац Лазе Костића“ за 2024. годину добије Слободан Зубановић једногласно је донео трочлани жири који је радио у саставу Братислав Р. Милановић, прошлогодишњи добитник, Горан Малбаша, компаратиста и библиотекар, и песник и књижевни критичар Давид Кеџман Дако (председник).

Пригодна свечаност и додела признања одржана је 6. јуна 2024. године, у дворишту Дечјег одељења. Наташа Туркић, директорица Градске библиотеке и Стојан Бербер, председник УГ *Раванградско пролеће* уручили су награду Слободану Зубановићу.

О лауреату и његовом стваралаштву након уручења награде *Венац Лазе Костића*, говорили су чланови жирија Давид Кеџман Дако и Братислав Р. Милановић. Награђени песник казивао је и избор из своје поезије.

Подунавски дан Јаноша Херцега

Књижевна манифестација *Подунавски дан Јаноша Херцега* одржана је у петак, 25. октобра 2024. године, у Градској библиотеци *Карло Бијелицки* (Легат Мирослава Јосића Вишњића). Књижевну награду Херцег Јанош, за трајно животно дело, лауреаткињи Јоланки Ковач уручила је Наташа Туркић, директорица Градске библиотеке.

Тимеа Л. Могер, председница жирија, у образложењу је навела: "Књижевница у својим новелама углавном приказује потресне приче деце и одраслих који живе на рубовима друштва, у неповољном положају. Она не само да показује изузетну способност емпатије, већ се готово поистовећује са својим јунацима, који су, у правом смислу речи, хероји, рођени способни да преживе невероватно много недаћа. Мужљанска књижевница такође пише књиге за децу, према њеним речима, то је осећај који ослобађа, али и велика одговорност, јер није свеједно какав материјал остављамо будућим генерацијама. Кроз скоро четрдесет својих преводилачких дела ствара духовни мост између мађарских и српских писаца."

У наставку програма са лауреаткињом о њеном стваралаштву разговарали су чланови жирија Тимеа Л. Могер, др Иштван Шилинг и Ђезе Бордаш. Награда је уметничко дело академског вајара Петера Мраковића, а покровитељ манифестације је Град Сомбор.

XV Вељкови дани

Градска библиотека „Карло Бијелицки“ и Организациони одбор *Вељкових дана* приредили су *15. Вељкове дане* под покровитељством Града Сомбора, Покрајинског секретаријата за

културу, јавно информисање и односе с верским заједницама и Министарства културе Републике Србије.

Дводневна књижевна смотра посвећена Вељку Петровићу отпочела је 7. новембра 2024. године. Свечаност је отворила Наташа Туркић, управница Библиотеке, а присутнима се обратила и Марија Чачић, руководилац Завичајног одељења.

У наставку програма одржан је округли сто на тему „И други списи Вељка Петровића“. Учесници критичко-научног скупа били су: Сена Михаиловић Милошевић, Јована Војводић, Мухарем Баздуљ, Саша Радојчић и Милета Аћимовић Ивков који је имао улогу модератора.

Другог дана манифестације, 8. новембра, након минуте ћутања, у знак сећања на Радослава Петковића, присутнима се обратила Владислава Гордић Петковић. Потом је уследио округли сто: „Књижевни портрет Радослава Петковића“, добитника награде *Вељкова голубица* у 2022. години. О његовом делу говорили су: Наташа Гојковић, Предраг Петровић, Владан Бајчета, Марко Аврамовић и Милета Аћимовић Ивков. У завршном делу манифестације, Милета Аћимовић Ивков, председник жирија за доделу награде *Вељкова голубица*, која награђује писца за целокупно приповедачко дело од изузетне уметничке вредности, прогласио је **Драга Кекановића** за добитника ове награде у 2024. години.

У оквиру манифестације, 7. новембра 2024. године, у сали Градске библиотеке „Карло Бијелицки“, на Дечјем одељењу, одржан је програм поводом Конкурса за најуспелију причу ученика основних и средњих школа *Голубић*. Чланице жирија за доделу награде *Голубић*, Николета Новак, Рената Подлипец и Анђелија Пругинић, уручиле су награде присутним добитницима. Програм је употпунио драмски студио *Лептиров облак* који води глумица Милијана Макевић Мирков, изведбом представе „Цврчак и мрав“. У представи су играли: Вера Милић, Петар Берић, Јелена Станичков и Ленка Ерменић.

У едицији која носи име награде „Вељкова голубица“ објављено је друго издање књиге *Оглед о мачки* Радослава Петковића. Зборник саопштења са 14. Вељкових дана, који су одржани 2022. године, објављен је у едицији „Вељкови дани“.

Ноћ библиотека

Манифестација „Ноћ библиотека“ по први пут организована је 6. децембра. „Ноћ библиотека“ представља културни догађај у организацији јавних библиотека у Србији. Мото обележавања „Ноћи библиотека“ 2024. године био је „У загрљају песништва“. Манифестација „Ноћ библиотека“ организује се на иницијативу Министарства културе Републике Србије. Градска библиотека „Карло Бијелицки“ у Сомбору придружила се овом догађају посебним програмом.

Организовано је зимско издање програма ПОЕЗИВАЊЕ, програм је био отворен за све – било да су посетиоци и учесници желели да читају своје стихове, поделе песме омиљених аутора или уживају у слушању поезије. Поводом догађаја на улазу Дечјег одељења приређен је Излог књига о Бранку Радичевићу.

Сарадња са установама, удружењима и невладиним организацијама

И у 2024. години настављена је сарадња са Педагошким факултетом у Сомбору. Пракса студената реализована је у пролећном и јесењем семестру. Студенти, смера библиотекар-информатичар, у склопу своје наставе долазили су на одељења библиотеке и запослени су их укључивали у рад.

Настављена је сарадња са општом болницом *Др Радивој Симоновић* (акција Бебитека), УГ *Уметнички студио*, Клубом љубитеља стрипова, Филмским фестивалом *Слободна зона*, ПЕБ центром, УГ *Урбани Шокци*, Удружењем слепих и слабовидих, Туристичком организацијом града Сомбора, УГ *Норма*, драмским студиом *Лептиров облак*.

Наша установа уступила је салу Дечјег одељења за потребе реализације различитих програма бројним установама, удружењима и организацијама. Удружење за подршку особа са аутизмом *Маслачак* организовали су трибину *Лавиринти* у сусрет Европском дану особа са аутизмом, 2. октобра. Подружница психолога Западнобачког округа организовала је програме поводом Светског дана менталног здравља који се обележава 10. октобра: Трибину: *Зависности и могућности промене* (15. октобар) и *Округли сто: Зашто се (не) мењамо* (17. октобра). Центар за лични развој и едукацију *Јоу* организовао је програм *Психодрамска група за децу*. УГ *Буњевачко коло* организовали су изложбу *Сламарске колоније*, УГ *Буњевачка касина* организовали су програм *Култура између Буњеваца и Подунавских Шваба*.

Захваљујући средствима Министарства културе Републике Србије за салу у здању Библиотеке у оквиру пројекта *Технолошко и функционално унапређење мултифункционалног простора за квалитетније програме у Библиотеци*, набављене су нове столице за публику и учеснике у нашим програмима. Ово ће значајно побољшати услове за одржавање догађаја као што су радионице, предавања, промоције и други културни програми.

Финансирање текућих инвестиција

Уз средства оснивача Библиотека је конкурсима у државним институцијама обезбедила додатна средства за набавку књига, заштиту грађе, уређење и опремање Библиотеке

Министарство културе Републике Србије

Заштита дела раритетне књиге, 600.000,00

Чаопис за културу Домети, 250.000,00

Опремање Омладинског кутка, 450.000,00

Технолошко и функционално унапређење мултифункционалног простора за квалитетније програме у Библиотеци, 680.000,00

Књижевна манифестација Вељкови дани, 150.000,00

Откуп публикација, 17.820,00

Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама

Књижевна манифестација Вељкови дани, 200.000,00

Чаопис за културу Домети, 150.000,00

Откуп публикација, 242.220,00

Финансирање Матичне делатности, 100.000,00

Набавка књига, 120.000,00

Редизајн и оптимизација Интернет презентације, 60.000,00

Управни и Надзорни одбор библиотеке

У протеклој 2024. години на седницама Управног и Надзорног одбора Библиотеке разматрана су важна питања, и донете су значајне одлуке:

Управни одбор Градске библиотеке „Карло Бијелицки“

1. Усвајање Плана јавних набавки за 2024. годину.
2. Предлог Централне комисије за отпис;
3. Разматрање и усвајање Извештаја о раду Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ за 2023. годину;
4. Разматрање и усвајање финансијског извештаја и финансијских показатеља Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ за 2023. годину;
5. Усвајање Извештаја Централне пописне комисије Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор о извршеном попису за 2023. годину;

6. Извештавање Управног одбора у утрошеним сопственим средствима за 2023. годину;
7. Разматрање и Усвајање новог Правилника о јавним набавка Градске библиотеке „Карло Бијелички“
8. Разматрање и усвајање Правилника о накнадама трошкова и примањима запослених у Градској библиотеци „Карло Бијелички“ Сомбор;
9. Разматрање и усвајање Правилника о организовању књижевне смотре „Вељкови дани“;
10. Предлог новог Пословника о раду Управног одбора Библиотеке;
11. Усвајање предлога Плана рада Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2025. годину
12. Усвајање предлога финансијског плана за 2025. годину и и предлог пројекција финансијских показатеља трогодишњих планова рада;
13. Доношење одлуке о отпису библиотечко-информационе грађе, након завршене I фазе ревизије;
14. Усвајање Етичког кодекса Градске библиотеке „Карло Бијелички“ Сомбор;
15. Усвајање Правилника о организацији буџетског рачуноводства;
16. Усвајање Правилника о организовању Књижевне смотре „Вељкови дани“.

Надзорни одбор Градске библиотеке „Карло Бијелички“

1. Разматрање и усвајање Извештаја о раду Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2023. годину;
2. Разматрање и усвајање финансијског извештаја и финансијских показатеља Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2023. годину;
3. Усвајање Извештаја Централне пописне комисије Градске библиотеке „Карло Бијелички“ Сомбор о извршеном попису за 2023. годину;
4. Извештавање Надзорног одбора о спроведеним јавним набавкама у 2023. години;
5. Разматрање и усвајање Пословника о раду Надзорног одбора;
6. Састављање Извештаја о раду Надзорног одбора за 2024.годину.

Градска библиотека „Карло Бијелички“

Наташа Туркић, директорица

